

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตัว
ของ นายวิรัช ลิ้มวิชัย ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒๖/๒๕๕๐

เรื่องพิจารณาที่ ๒๐/๒๕๕๐

วันที่ ๒๐ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐

ระหว่าง { คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ร้อง
นายพงษ์ศักดิ์ มะลิเย่ม ผู้ถูกร้อง

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ขอให้คณะกรรมการรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด
กรณีนายพงษ์ศักดิ์ มะลิเย่ม สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรปราการ จงใจไม่ยื่นบัญชี
แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) ผู้ร้อง ส่งคำร้อง
ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๐ ขอให้คณะกรรมการรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔
ประกอบประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
ฉบับที่ ๓๑ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ข้อ ๓ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
(ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ มาตรา ๓๕ กรณี นายพงษ์ศักดิ์ มะลิเย่ม จงใจไม่ยื่นบัญชี
แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในเวลาที่กฎหมาย
กำหนดกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบ สรุปได้ว่า นายพงษ์ศักดิ์ มะลิเย่ม ผู้ถูกร้อง
ดำรงตำแหน่งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรปราการ โดยได้รับเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๕

กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ และพ้นจากตำแหน่งเนื่องจากสมาชิกภาพสิ้นสุดลงตามอายุของสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรปราการ เมื่อวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓

ในปีงบประมาณ ๒๕๕๒ องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรปราการมีรายได้รวมทั้งสิ้น ๓๘๑,๖๖๔,๔๕๑.๐๕ บาท มีผลให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรปราการ มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อผู้ร้องภายในสามสิบวัน ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง หรือพ้นจากตำแหน่งดังกล่าว มาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี แล้วแต่กรณี ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ (๕) มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ และประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๒

ผู้ร้องตรวจสอบพบว่า ผู้ถูกร้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบเพียง ๒ ครั้ง คือ กรณีเข้ารับตำแหน่งโดยยื่นบัญชีฯ เมื่อวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ และกรณีพ้นจากตำแหน่งโดยยื่นบัญชีฯ เมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๓ ส่วนกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ซึ่งต้องยื่นบัญชีภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อผู้ร้องภายในเวลาที่กฎหมายกำหนดแต่อย่างใด สำนักงาน ป.ป.ช. จึงมีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องชี้แจงข้อเท็จจริง รวม ๓ ฉบับ คือ หนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ถับ ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๗/๐๔๖๗ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๔ หนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ถับ ค่วน ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๗/๐๕๑๕ ลงวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๕๔ และหนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ถับ ค่วน ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๗/๑๗๕๕ ลงวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๔

ผู้ร้องสอบปากคำพยานที่เกี่ยวข้อง คือ นางสาวชุตติกาญจน์ ชื่นเจริญทรัพย์ ภริยาของผู้ถูกร้อง แต่ไม่ได้จดทะเบียนสมรส และนางมาลัย แสนจินดา อาของผู้ถูกร้อง ซึ่งทั้งสองคนเป็นผู้รับหนังสือของสำนักงาน ป.ป.ช. ไว้แทนผู้ถูกร้อง และตัวผู้ถูกร้องเอง

ผู้ถูกร้องให้ถ้อยคำสรุปความไว้ว่า ผู้ถูกร้องได้รับหนังสือจากสำนักงาน ป.ป.ช. เตือนให้ชี้แจงข้อเท็จจริง แต่ผู้ถูกร้องไม่ได้อ่านรายละเอียดของหนังสือ เพราะเข้าใจว่าเป็นการติดตามให้ยื่นเอกสาร

เพิ่มเติมในกรณีที่ผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชี ฯ กรณีการเข้ารับตำแหน่งในปี ๒๕๔๗ ซึ่งผู้ถูกร้องทราบคืออยู่แล้วว่าต้องยื่นเอกสารเพิ่มเติม และเกิดความเบื่อบ่าในเรื่องการยื่นบัญชี ฯ ประกอบกับผู้ถูกร้องสำคัญคิดว่าเมื่อยื่นบัญชี ฯ กรณีเข้ารับตำแหน่งในปี ๒๕๔๗ แล้วก็ไม่ต้องยื่นในกรณีพ้นจากตำแหน่งครบหนึ่งปีอีก เพราะรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ไม่มีการเปลี่ยนแปลงมากนัก

ผู้ร้องได้พิจารณาเรื่องนี้ในการประชุมครั้งที่ ๓๕/๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๐ มีมติด้วยคะแนนเสียงเอกฉันท์ว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อผู้ร้องภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด กรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ในตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรปราการ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ประกอบประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๑ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ข้อ ๓

คณะตุลาการรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้ว เห็นว่า กรณีเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ประกอบประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๑ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ข้อ ๓ จึงรับเรื่องดังกล่าวไว้พิจารณาวินิจฉัย

คณะตุลาการรัฐธรรมนูญให้โอกาสผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา โดยได้ส่งหนังสือ ลงวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๐ แจ้งให้ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายในสิบห้าวันนับแต่วันรับหนังสือดังกล่าว ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ลงวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๐ ต่อศาลรัฐธรรมนูญ สรุปได้ว่าผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อผู้ร้อง เพียง ๒ ครั้ง คือ กรณีเข้ารับตำแหน่ง และกรณีพ้นจากตำแหน่ง แต่กรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นด้วยเหตุว่า เมื่อได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรปราการจนครบวาระในตำแหน่งก็ได้ลงสมัครเลือกตั้งและได้รับเลือกตั้งอีกครั้ง และได้ยื่นบัญชี ฯ ในกรณีเข้ารับตำแหน่งในครั้งใหม่ซึ่งเป็นระยะติดต่อกัน ทำให้ผู้ถูกร้องสำคัญคิดว่าไม่ต้องยื่นบัญชี ฯ กรณีพ้นตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีเพราะทรัพย์สินและหนี้สินไม่มีการเปลี่ยนแปลงมากนัก ประกอบกับผู้ถูกร้องถูกฟ้องเป็นคดีล้มละลายจึงต้องรอให้เจ้าหนี้แจ้งยอดหนี้แก่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เสียก่อนเพื่อจะถือเอายอดหนี้ที่เจ้าหนี้แจ้งนั้นเป็นจำนวนหนี้สินที่ผู้ถูกร้องมีต่อบุคคลอื่น

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้อง และเอกสารประกอบคำร้อง คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา พร้อมเอกสารประกอบแล้ว เห็นว่า ข้อเท็จจริงเพียงพอที่จะวินิจฉัยได้แล้ว และมีประเด็นต้องพิจารณา วินิจฉัยข้อแรกว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคำร้องนี้หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า ขณะทีคดีนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการรัฐธรรมนูญ รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มีผลใช้บังคับ และมาตรา ๓๐๐ วรรคหนึ่งและวรรคสาม ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ บัญญัติให้คณะกรรมการรัฐธรรมนูญ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เป็นศาลรัฐธรรมนูญ ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ โดยให้บทบัญญัติมาตรา ๓๕ วรรคสอง วรรคสามและวรรคสี่ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๑ ยังคงมีผลใช้บังคับต่อไป จนกว่าจะมีการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญขึ้นใช้บังคับ และมาตรา ๓๐๐ วรรคสี่ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ บัญญัติว่า บรรดาคดีหรือการใดที่อยู่ในระหว่างการดำเนินการของคณะกรรมการรัฐธรรมนูญตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรานี้ดำเนินการต่อไป ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคำร้องนี้

ประเด็นต้องพิจารณาวินิจฉัยต่อไปมีว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน และหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรปราการ มาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ประกอบประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๑ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ข้อ ๓ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรปราการ โดยได้รับเลือกตั้งวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ ในปีงบประมาณ ๒๕๔๒ องค์การบริหารส่วนจังหวัด สมุทรปราการมีรายได้รวมทั้งสิ้น ๓๘๑,๖๖๔,๔๕๑.๐๕ บาท จึงเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีรายได้ อยู่ในเกณฑ์ตามประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๒ ที่กำหนดว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีรายได้ไม่ต่ำกว่าหนึ่งร้อยล้านบาท ผู้บริหารท้องถิ่นและ

สมาชิกสภาท้องถิ่นเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ถูกร้องจึงมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี ฯ ต่อผู้ร้องภายในสามสิบวัน เมื่อเข้ารับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ (๕) มาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๓ ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรปราการ ตามวาระเมื่อวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ แต่ไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ผู้ถูกร้องยอมรับว่าได้รับหนังสือ จากสำนักงาน ป.ป.ช. เตือนให้ชี้แจงข้อเท็จจริง แต่ผู้ถูกร้องไม่ได้อ่านรายละเอียดโดยอ้างว่าเข้าใจว่า เป็นการติดตามให้ยื่นเอกสารเพิ่มเติมในกรณีที่ผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชี ฯ กรณีการเข้ารับตำแหน่งในปี ๒๕๔๗ ซึ่งผู้ถูกร้องทราบคืออยู่แล้วว่าต้องยื่นเอกสารเพิ่มเติม และยังอ้างอีกว่าผู้ถูกร้องสำคัญคิดว่าเมื่อยื่นบัญชี ฯ กรณีเข้ารับตำแหน่งในปี ๒๕๔๗ แล้ว ก็ไม่ต้องยื่นบัญชีในกรณีพ้นตำแหน่งครบหนึ่งปีอีก ประกอบกับ ผู้ถูกร้องถูกฟ้องเป็นคดีล้มละลายจึงต้องรอให้เจ้าหนี้แจ้งยอดหนี้แก่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เสียก่อน เพื่อจะถือเอายอดหนี้ที่เจ้าหนี้แจ้งนั้นเป็นจำนวนหนี้สินที่ผู้ถูกร้องมีต่อบุคคลอื่นนั้น การที่ผู้ถูกร้อง ทราบดีว่าผู้ถูกร้องมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี แต่ผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นบัญชี ฯ ดังกล่าว ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อผู้ร้อง ข้ออ้างต่าง ๆ ของผู้ถูกร้องล้วนเป็นเหตุผลที่ไม่อาจนำมาอ้างเพื่อเป็นเหตุให้ตนพ้นผิดได้

จึงวินิจฉัยว่า นายพงษ์ศักดิ์ มะลิแย้ม ผู้ถูกร้อง จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรปราการมาแล้ว เป็นเวลาหนึ่งปี และต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลาห้าปี นับแต่วันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ประกอบประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๑ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ข้อ ๓

นายวิรัช ลิ้มวิชัย

ประธานศาลรัฐธรรมนูญ